

SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLÂM ENSTİTÜLERİ
TALEBE FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Cahid BALTACI

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :

**A. Vehbi
VAKKASOĞLU**

IDARE MÜDÜRÜ :

İSMAİL L. ÇAKAN

BU SAYIDA

SELÂM	İSLÂM MEDENİYETİ
BÂTİNİLERİN TEFİSİRDEKİ YERİ	Doç. Dr. İsmail Cerrahoğlu
MINARELER (Şiir)	Halide Nusret ZORLUTUNA
İSLÂM'DA DİN EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ	Zeki CÂNÂN
BİR KONUŞMA ÜZERİNE ...	Muhammed PASIÇ
CÜNEYD-İ BAĞDÂDÎ	Asist. Süleyman ATEŞ
AHMED 'B. ÂSİM EL-AN- TAKÎ (v. 220/835)	Dr. A. Subhi FURAT
ZEKAT MUVACEHESİNDE BORÇ VE ALACAKLARIN DURUMU —.....	Ali ŞAFAK
İSLÂM'A HAYRANLIK (Şiir)	İbrahim GÜLEÇ
İKİ MAKALE HAKKINDA DİN EĞİTİMİNDE SAMİMİ MİYİZ?	Prof. Muhammed Hamidullah
İKİNCİ DİL KONGRESİ MÜ- NASEBETİYLE —.....	Dündar FÂNİ
SOKAKLARIN ŞEHİRİ (Şiir)	Mahir İZ
TÜRKLERİN İSLÂM'A YAP- TIKLARI HİZMETLER	Abdurrahim KARAKOÇ
ÇAĞRI (Şiir)	Dr. Y. Ziya KAVAKÇI
TÜRK TOPLUMUNDAKİ BÖ- LÜNME SEBEPLERİ	Rekin ERTEM
İBRET ALINACAK ÇOK ŞEY- LERİMİZ VAR AMA, ALA- BİLEN NEREDE?	Sabri AKDENİZ
SUALLERE CEVAPLAR	Hüsnü DIKEÇLİGİL
GÖRDÜKLERİM (Şiir)	Gazi MERT
TIRAMPACILAR	Muhsin İlyas SUBAŞI
YÂ MUHAMMED (Şiir)	Hilmi KURTULUŞ
MİLLÎ MÜSİKİMİZİ İLERİ GÖTÜRMEK İÇİN NELER, NASIL YAPILMALIDIR? ...	Abdurrahim GÜLER
HABER	Edip ÖZİŞİK
	İSLÂM MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/1
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme Ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

S İ R K E C İ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: T.I.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: Mehmet **KARAMAN**
Kayseri: T.I.E.T.F. İkinci Başkanı: İ. N. **NURSAÇAN**
Konya : T.I.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Ahmet **FİDAN**
İzmir : T.I.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Orhan **ÇETİN**

TEKNİK KADRO

Dış Münasebetler : Mahmut **ÖZTÜRK**
Sekreter : Ressam :
Erdoğan **ATAK** Gürbüz **AZAK**
Dizgi ve Baskı : T A N M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl: 1. Sayı: 11
Basıldığı tarih: 15 Haziran 1968

ABONE

Yıllık : 12 sayı, 30. TL.

Altı Aylık : 6 sayı, 15. TL.

Öğrencilere % 20 Tenzilât yapılır.

Yabancı Memleketlere İki kati.

Bir sayısı : 250 Kuruş.

İLÂN TARİFESİ

Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.

Tek renk 2.000 TL.

İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.

Tek renk 1.000 TL.

Renkli ilân-sahifesi :

Tamamı : 1.200 TL.

1/2 : 750 TL.

1/4 : 400 TL.

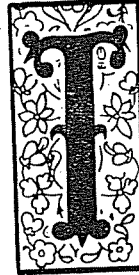
1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınamaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasin iade edilmez.

DİL

Mahir İZ

İKİNCİ DİL KONGRESİ MÜNASEBETİYLE

ÜRKİYE Muallimler birliğinin 27 - 28 nisan 1968 İstanbul Belediye Sarayında yapmış olduğu ikinci büyük dil kongresi üstün bir olgunlukla devam etmiş ve bütün milletin dileklerinin tercümanı olan kararlarla sona ermiştir.

Birinci dil kongresinde pusulasını kaybetmiş bir gemi gibi bocalayan dil kurumunun, kâidenin, lisan bünyesinin ve zevkin dışına çıkan taşkın hareketlerine karşı bir ikâz mâhiyetini taşıyan müzakereler takıbsızlıktan ve alâkasızlıktan dolayı istenilen semereyi vermemiş ise de milli vicdanı tırmalayan, uydurmalar ve givesizliklerin devamı yine milli bir feveranı husûle getirmiş ve bu sûretle ikinci kongrenin toplantısına zarûret hâsıl olmuştur.

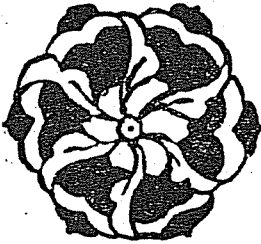
Bu dil kargaşalığının, bu müzmin salgının önüne geçmek için Muallimler Birliğinin kurucu başkanı muhterem Profesör Fındıkoğlu Ziyâüddin Fahri beyi tebciil ile yâd etmeyi bir vazife bilirim. Oğün ve bugün rub-ı asırdan beri aynı heyecan ve aynı hızla yaptığı mücadelenin mânevî mükâfatına artık hak kazanmıştır.

Hayru'l-halefi bugünkü birlik başkanı muhterem Profesör Fâruk Kadri Timurtaş beyi de aynı üstün inançlarla mücadele meydanına atılmış görmekte iftihar ediyoruz. İnanan gençliğin şanlı mümessil ve mücahitleriyle bu büyük milli dava, zaferle ve şerefle mutlaka sona erecektir.

Kongrede ilk söz bihakkın şeyhu'l-muharririn Refi Cevad Ulunay'a verildi. Matbûatdaki ömrü yarım asrı dolduran emsâli münderis, şeş cebheli kalem üstadının sesi her zaman olduğu gibi neslinin feryâdına ma'kes oldu. Milli vicdanı dile getirdi ve alkış tufanı kendisine kongrenin çeleng-i iftiharını aldı.

HEMEN bütün hatibler bu milli yarayı uzun uzun deştiler, tebriklere, takdirlere müstağrak oldular.

Fakat tiz sadasıyla bomba gibi dil kurumunun çarpık ve çapraşık mecûlât-ı lisâniyyesini ortaya döken sâbık kültür müsteğarı Adanan Ötüken kendisine ayrılan zamanın müsaadesizliği dolayısıyla ertesi gün de Millî Türk Tal. Bir. salonunda bir konfe-

rans vererek hassaset-i beyân nâ-mına ne varsa dinleyicilerin hu-zuruna yığın yığın döktü. O ne yorulmak bilmez bir mücadele idi. Gazeteler, broşürler ve kitap-larla yaptığı o püskürtücü hü-cumların şirâne edasıyla kongrede baş rolü aldı. Talebe mümessil-lerinin o çok duygulu ve imânlı konuşmaları her neslin gözlerini yaşartacak bir celâdetle olup, mü-dellel ve ilmi idi. Herkese daha çok ve kuvvetli ümitler verdiler. Kongrenin âbide-i fedâkârı Ad-nan Ötügen sözlü ve yazılı tebrik-ler ile kongreyi alkışladı.

Kongrede kimler yoktu. Profe-sörler, doçentler, asistanlar, lisan mütehasısları, eski vekil-ler, Millî Eğitim mümessilleri, muharrirler, edibler, muallimler ve içi yanmış dil ve edebiyat mensupları ve heyecanları imânlı göğüslerinden taşan dinleyiciler.

Muhterem profesör Ayhan Son-gar bu sapık cereyanı teşhis etti ve hastalığın adını koydu: «erken bunama». Eski vekillerden ince şâir ve dil mütehasısı profesör Tahsin Banguoğlu çok etrafı ve müdellel bir konuşma yaptı. Zan-nederim yalnız bir «ayın» yersiz çatladı. O yarık da belâgat-ı üs-tadâne arasında belki kapanmış-tır.

Profesör Fahredin Kerim Gök-ay söz sırası kendisine gelince, Banguoğlu'na, vazife başındaki lâkaydisinden dolayı ta'rizkâr i-fâde bulundu. Halbuki yıllar sonra beliren hakikatler karşısın-da muhtelif sebeplerle ses çıkar-mayan ve fevkâni tesir ile sürük-lenip gelen birçok emsâlini ve sin-in-i sâlifeyi tahatturu bırakıp, Tahsin bey'e çatmak, hiç yerinde bir hareket değildi. Çünkü sayın Banguoğlu safahât-ı hayatının si-yâsi ve ilmi günahlarını istiğfa ve istiğfarlarla temizlemiş bulun-u-yordu. Muhterem Gökay'ın da i-nandığı son dinin büyük peygam-beri: «günahından tövbe eden mâ-sumdur» buyurmuştur. Günahkâra eski hatasını hatırlatmak, üs-tadâne bir davranış sayılmaz. O Banguoğlu, şimdiye kadar her ba-bayığın ifade edemediği «her fâ-ninin hata edebileceği» mütearife-sini de dile getirmiştir. İşte bura-da şâirin şu mısraını bir kelime-den istifâde ederek tekrar etme-miz yerinde olur;

«Çâre hâmuşüst şî'rîrâ ki ez Tahsîn güzest.» Bir söz ki takdir ve tahsin mertebesini aşmıştır, ona hayranlık sükûtundan başka yapılacak sey yoktur.

Kongrenin ikinci leventi Niza-meddin Nazif Tepedelenlioğlu, o mütecellidâne tavır, edâ ve ifa-deleriyle hakikatları pek çıplak bir halde vûzuh ve sarâhatle or-taya attı. Babîâlinin kerm ü ser-dini görmüş bu genç ruhlu pe-lenkhâme, muhakkak kongrenin pek belîğ bir sarsar-ı ikâzı idi.

Genç asistanlarımızdan Nec-meddin Hacıeminoğlu'nun beya-natı, yeni neslin zinet-i hâfızası olacak bir kemâlde tecelli etti ki, orada kalkıp kendisine izhâr ede-medğim tebrik ve teşekkürlerimi bu satırlarla beyan etmek isterim.

Kıymetli meslektaşımız, edebi-yat doktoru Neclâ Pekolcay'ın, saf, berrâk bir menbağ akışı gibi devam eden sürûd-ı beyanı, içden duyulan hislerin ilmi kalp-larla ne rengârenk bir fevvâre husûle getirdiğinin canlı misâlidir.

Bir vakitler Türkiye Muallim-ler Birliği'nin başkanlığını yapan, fakat siyasi alâkaları itibariyle, dil kurumuna da yüz çevirmeyen, millî dil kongresine iştirak et-mekle beraber, politik rabitalara da vefasızlık etmek istemeyen sa-yın profesör Sadî Irmak bey, bir ızdırâb-ı rûhî içinde irâd-ı hita-bet ettiler. Dil keşmekeşinin se-bebini medreseye atıfta bulundul-ar. Asırlarca muhterem bir ilim yuvası olan, millete ve devlete binlerce ilmi varlıklar bahşeden mâzi-i mefharetimiz yâda gelirken, en önde tevkîr ve tebcile hak kazanan bu irfan müessesesini, son devirlerin modasına uyarak tezyife kalkışmak, en az insaf-la ne kadar bağdaşır, bilemem.

Her kemâlin bir zevâli olduğu gibi, asırların bütün ulûm ve fû-nûnuyla meslekî bilgilerini tezyin eden o muhteşem tedris âbideleri de ihmal ve lâkaydı neticesi bo-şalmış, içersinde ancak evkâfın himâyesinde günlük hayatını temin ederek yaşamağa çalışan tek tük aceze kalmıştı. Medreseler i-çinde adam kalmadığı için kapa-tıldı; yoksa o bilgi ocakları mes-lek aşkıyla binbir müşkilât içinde çalışanlarla dolu olsa idi «burada biz varız.... sesleri, afâkı çınla-tırdı.

Mektepleri açmak sûretiyle u-mûmî kültür tahsilini ikiye bölen-ler, tarihe bunun hesabını vere-ceklerdir. Şeyhu'l-İslâm Hayri e-fendi merhum zamanında yapılan büyük hamle, yine memleket ida-recilerinin elinde can verdi. Med-reselerin eski programlarından ol-duğu gibi, mekteplerin programı-na konan dersler, medrese prog-ramına konsa idi ve her branşın bugün olduğu gibi yüksek ihtisâs müesseseleri açılmak sûretiyle as-rın gidişyle hemâhenk olur ve bu-günkü manevî çöküntünün önüne geçilmiş bulunurdu. Sayın profe-sörün sıhriyetiyle bihakkın ifti-har edecekleri Mahmud Esad ef-en-di merhum medrese ilminden feyz almış, zamanının kültürüyle im-tizâc etmiş ve bir de yabancı dil öğrendiği için rical-i devlet ara-sında mümtaz bir mevki sahibi olmuştur. Onun gibi daha sonraki devirlerde, medreselerin inkırâzıy-la dağılan nice kabiliyetli genç-leri, hukuk, idare, tababet, ordu ve bütün devlet şu'belerinde birer mevki sahibi olmuş mütefennin kimseleri, hatta edebiyatta yedi meş'aleciler arasında mümtaz yer almış olanları liste halinde zik-redebiliriz.

Son devrin medrese kültürü yine o acı ihmâl veya kastın neti-cesi türkçe okuyup yazmak hak-kından mahrum bırakılmıştı. Bu durumdaki bir topluluk hangi kudretle dile müdahale ederdi? Eğer ıstılah vaz'ı sûretiyle dili zenginleştiren zümre kastediliyor-sa, onlar, huzûrlarında kimsenin kolaylıkla ağız açamayacak ze-vattan müteşekkil erbab-ı fazi-letti ve onlarla üç nesil bugüne kadar geldi. Buluşunu merhum Mehmed Es'ad efendiye isnad ettiğinin an'ane kelimesi ise arap-çada mevcûd «fa'lele» ve benzeri kalıblarla vücud bulmuş terkib-i savtilerden ki her üç nesil ede-biyatında görürüz. Debdebe, tan-tana, demdeme, zenzeme, kalkala, laklaka ve emsâli kelimelerden biri de an'anedir. Merhum tahlil ve izâh ederken yanlış hatırlınızda kalmış olacak.

İlâhî bir safvet-i rûhun yüksek tecellisini andıran aziz meslektaş-ımız Nureddin Ergin bey'in can evinden kopan içli müdafaasını, hukuk profesörlerimize düşen bir vazifeyi meslek aşkıyla ve kânun

maddeleriyle gerçeğe ve dil kurumunu vakfa tasarrufunu iptal eden bir hükmün pek heyecanlı ifadesi idi.

Fakat Doçent Muharem Ergin bey'in bir milletin en büyük varlığı keyfi kararlarla çığnenirken tali derecedeki meseleleri öne geçirmenin doğru olmadığı kanaatını cevap olarak beyan etmesi pek çok alkış topladı.

Kongrede daha birçok hatibler ve profesörler söz söylediler. Bulunamadığım celselerde konuşanlardan sayın profesör Mümtaz Turhan, Siyavuşgil ve Nihad Sami Banarlı, Halit Fahri gibi kıymetli fikir adamlarının tebliğlerinden notlar alamadım. Bundan başka hatibler listesinde yer alıp da vak-

tin müsaadesizliği dolayısıyla kendilerine sıra gelemeyenlerle, mazetleri dolayısıyla bulunamayan fakat gazetelerinde kendi köşelerinde dil hususunda da büyük hizmetleri geçen Kadircan Kafalı, Ahmed Kabaklı, Burhan Felek ve Orhan Seyfi gibi mümtaz kalemler bu konudaki yazılarıyla telâfi etmiş oldular.

Kongrenin en alâka çekici iki hatibi vardı. Biri bulunmadığı için mesaj gönderen profesör Kubalı idi, bir sürpriz yarattı ve ehemmiyetine mebnî kongreyi müteakib ayrıca basıldı. Okununca bütün dil sevenler hayretler içinde memnun kalacaklardır.

İkincisi, gazeteciler cemiyetinin reisü'l-muharririn olarak ilân et-

tiği Ahmet Emin Yalman'dır. (Şeyh demiyorum iltibas vâki olur. Şeyh her ne kadar muharrirlerin en kıdemlisi demek ise de, Ahmet Emin bey, daha modern telâkkilerin pişdârı, Ulunay ise en büyük Meşihat-ı fikriyye postunun eben an ced mensubu bir muhafazakâr olduğu için «Şeyhu'l-muharririn» ünvanına hi'l-ins ve'l-istihkak sahibidir.)

Evet, Ahmed Emin bey, matbûatın bu yorulmak bilmez çalâk üstâdı veciz bir cümle ile dil kurumunu tecrim edib târihe mal etti: «Bu bir sâ-i kastır» dedi.

Hakikaten bu hususta bir kitap yazılsa yine bu neticeye varılacaktır. Hüküm, yakın istikbâlidir.

SOKAKLARIN ŞEHİRİ

*Çok dolastım adım, adım
Bu şehrin sokaklarında.
Gerçek bir dost bulamadım
Bu şehrin sokaklarında.*

*Odalar var kışlık, yazlık
İçleri dolu kurnazlık
Eskiye papuça yazık
Bu şehrin sokaklarında.*

*Gülenler hep boşa güldü
Renkler çamura döküldü
Bu şehir bile kücüldü
Bu şehrin sokaklarında.*

*Zır-cahiller katar, katar
İlmi kim alır, kim satar?
Gün aşığı kire batar
Bu şehrin sokaklarında.*

*Binaların başı gökte
Ruh yok kadında, erkekte
Herkes ahlâk çignemekte
Bu şehrin sokaklarında.*

*Yazıklar olsun, yazıklar
Sulanmış, kokmuş azıklar
İpsiz dolaşır kazıklar
Bu şehrin sokaklarında.*

Abdurrahim KARAKOÇ